

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА**

Затверджено:

Голова Приймальної комісії
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

_____ В.С.Бакіров
_____ 2020 р.

**ПРОГРАМА
фахового екзамену (письмово)
для здобуття ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»
за спеціальністю 054 «Соціологія»
для денної та заочної форм навчання
з дисципліни «Основи соціології»**

Затверджено на засіданні Вченої
ради соціологічного факультету
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
протокол № від квітня 2020 р.
Голова Вченої ради
соціологічного факультету

_____ Олена МУРАДЯН

Харків — 2020

Програма іспиту є нормативним документом для контролю знань випускників, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста і бажають продовжити навчання на соціологічному факультеті Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 054 «Соціологія». Програма складається з питань за базовими дисциплінами, а також рекомендованої літератури.

Вступ до соціології. Об'єкт, предмет і функції соціології. Дискусії щодо предметного поля соціологічної науки. Специфіка соціологічного аналізу соціальних явищ і процесів. Поняття та феномени соціологічного мислення. Структура соціологічної системи знання. Фундаментальна та прикладна, теоретична макро- та мікросоціологія та емпірична соціологія. Рівні соціологічного знання. Категоріальний апарат соціологічної науки: фактори розвитку. Соціологія в системі наук про суспільство і людину. Соціологія і філософія, соціологія і історія, соціологія і математика, соціологія і соціальна психологія тощо. Поняття та основні персоналії протосоціології. Історичні, соціокультурні та теоретичні передумови виникнення соціології як самостійної науки. Періодизація розвитку соціології (за М. Елброу). Сучасний стан, основні напрямки та проблеми соціологічної науки в Україні. Поняття та види професійної соціологічної діяльності. Соціоінженерна, викладацька та науково-дослідна робота в галузі соціології. Основні компетентності соціолога-професіонала (знання, вміння, навички, професійно-ділові якості). Поняття професійної етики. Професійний кодекс соціолога. Основні положення професійного кодексу соціолога — члена Соціологічної асоціації України. Інституціоналізація соціологічної освіти як фактор професіоналізації соціологічної діяльності та формування громадянської культури особистості.

Історія соціології. Предмет історії соціології. Проблема періодизації історії соціології та можливі критерії виділення етапів в історико-соціологічному процесі. Методологічна проблематика дослідження суспільства та її еволюція. Особливості виникнення та розвитку соціології в окремих країнах (Франція, Великобританія, Німеччина, Італія, Росія, США та ін.). Основні підходи до аналізу історико-соціологічного процесу: хронологічний, проблемний, національний, персоніфікований та ін. Позитивізм О. Конта. О. Конт про завдання соціології. Закон трьох стадій інтелектуального розвитку суспільства (за О. Контом). Особливості біолого-еволюційної соціології. Органіцизм Г. Спенсера, його вчення про загальну еволюцію. Характеристика соціального організму через його функції. Передумови виникнення психологічного напрямку в соціології. Психологія народів (В. Вундт). Психологія натовпу (Г. Лебон). Теорія наслідування (Г. Тард). «Генезис» та «телезис» в концепції Л. Уорда. Інстинктивізм у соціології. Соціологічні аспекти психоаналізу. Роботи З. Фрейда «Незадоволеність культурою», «Майбутнє однієї ілюзії», «Тотем

та табу». Загальна характеристика та коло проблем інтеракціонізму. Теорія «дзеркального Я» Ч. Х. Кулі. Символічний інтеракціонізм Дж.Г. Міда. У. Томас та Чиказька школа в соціології. Поняття установки та «теорема Томаса». Формальна соціологія Ф. Тьонніса. Робота Ф. Тьонніса «Спільнота та суспільство». Загальні категорії соціологічної концепції Г. Зіммеля. Культура в концепції Г. Зіммеля. Робота Г. Зіммеля «Філософія грошей». Матеріалізм як теорія пізнання. Матеріалістичне розуміння історії. Вчення про класову боротьбу. Теорія ідеології. Роботи К. Маркса та Ф. Енгельса: «Капітал», «До критики політичної економії. Передмова», «Походження сім'ї, приватної власності та держави». Розуміюча соціологія М. Вебера. Ідеальнотипічний метод пізнання соціальних явищ. Веберівська інтерпретація капіталізму. Соціологія релігії М. Вебера. Політична соціологія М. Вебера. Роботи М. Вебера «Політика як покликання та професія», «Наука як покликання та професія». Соціологізм Е. Дюркгейма: методологія та онтологія. Поняття соціального факту. Поняття інституту й соціальної функції в концепції Е. Дюркгейма. Соціологія релігії Е. Дюркгейма. Роботи Е. Дюркгейма «Правила соціологічного методу» та «Про поділ суспільної праці». Завдання та метод соціології в концепції В. Парето. Теорія соціальної поведінки В. Парето. Теорія еліт В. Парето.

Історія емпіричної соціології. Передумови виникнення емпіричної соціології (історичні, соціокультурні, методологічні). Основні етапи розвитку вітчизняної емпіричної соціології. Провідні дослідницькі центри в Україні. Емпірична соціологія в Західній Європі. Вихідні позиції емпіричної соціології у Франції: різні уявлення про соціальну реальність в «соціальній фізиці» О. Конта й «соціальній фізиці» А. Кетле. Концепція соціального факту Е. Дюркгейма та її емпіричне обґрунтування в роботі «Про самогубство». Зародження емпіричної соціології в Англії. Робота Ч. Бута

«Життя й праця населення Лондона»: вихідні завдання й практика масових соціальних обстежень. А. Баулі й перші спроби використання вибіркового методу в соціальному обстеженні. Значення вибіркового методу для становлення емпіричної соціології. Г. Спенсер і його підхід до обґрунтування методології нової науки про суспільство. Опора на факти в роботі Г. Спенсера «Основи соціології». Американська емпірична соціологія: чиказька школа та її роль у становленні емпіричної соціології. Дослідження представників чиказької школи. «Польський селянин у Європі й Америці»: методологія й методи дослідження. Виникнення індустріальної соціології Е.Мейо та Хотторнські експерименти: вихідні позиції й основні результати, методи досліджень. Робота С. Стауффера «Американський солдат»: основні завдання дослідження, використання кількісних методів аналізу емпіричних даних. П. Лазарсфельд, його роль у розвитку методів емпіричної соціології та дослідженні засобів масової інформації. Робота П. Лазарсфельда

«Мариенталь». Робота Р. Лінда та Х. Лінд «Пересічне місто» («Middle

town»): мета й завдання дослідження, методи збору інформації. Використання методів емпіричної соціології в електоральних опитуваннях Дж. Геллапа, Е.Роупера, А. Кросслі.

Історія української соціології. Історичний контекст виникнення та розвитку української суспільної думки у XVI–XIX ст. Головні риси української суспільної думки у XVI–XIX ст. Ідеї та діяльність М. Драгоманова в українській соціології кінця XIX–початку XX ст. Соціологічна творчість І. Франка. Проект створення наукової соціології Б. Кістяківського. Наукова діяльність М. Ковалевського в контексті української, російської та світової соціології. Генетична соціологія М. Грушевського. Специфіка української соціологічної думки другої половини XIX–початку XX ст. Сучасна українська соціологія: основні дослідницькі центри, представники, напрямки теоретичних та емпіричних досліджень.

Соціологія. Мультипарадигмальність соціології. Синтетичні теорії в соціології. Постмодерн та необхідність нового соціологічного знання. Законодавча соціологія та соціологія інтерпретативна. Поняття «соціальне».

Соціальна дія як родові поняття в соціології. Модель одиничної дії Т. Парсонса. Поняття соціальної реальності. Подвійна природа соціального простору за П. Бурдьє. Органічна та механічна солідарність. Типологія соціальної дії М. Вебера та Ю. Хабермаса. Типові змінні Т. Парсонса. Соціальні взаємодії: різновиди, принципи регуляції. Відносини панування-підлеглості (ієрархічні взаємодії). Влада. Система соціальних інститутів. Ознаки суспільства. Структурна композиція суспільства. Загальна теорія систем в соціології. Суспільство як система, що самоорганізується. Типологія суспільств. Соціокультурні відмінності модерну й постмодерну. Теорії інформаційного суспільства. Постфордизм. Інформаціональний капіталізм. Теорія гнучкої спеціалізації. Соціокультурні ефекти глобалізації. Соціальні властивості культури. Соціально-історичні системи уявлень про світ: міф, релігія, ідеологія. Цінності та норми. Девіантна поведінка. Соціальна диференціація та соціальна нерівність. Засади соціальної стратифікації. Соціальна мобільність. Маргінальність.

Рекомендована література:

Підручники, навчальні посібники

1. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. – М.: Прогресс–Политика, 1992.
2. Баразгова Е. С. Американская социология (Традиции и современность). Курс лекций. – Екатеринбург: «Деловая книга», Бишкек: «Одиссей», 1997. – 176 с.
3. Бауман З. Мыслить социологически: Учеб. пособие / Пер. с англ. под ред. А.Ф. Филиппова. – М.: Аспект Пресс, 1996.
4. Бергер П. Приглашение в социологию: гуманистическая перспектива / Пер. с англ. под ред. Г.С. Батыгина. – М.: Аспект Пресс, 1996.
5. Волков Ю.Г. Социология: лекции и задачи. – М.: Гардарики, 2003.
6. Волков Ю.Г. Социология: Учебное пособие. М.; Ростов-н/Д., 2007.
7. Волков Ю.Г., Добренъков В.И., Нечипуренко В.Н. и др. Соціологія. – М.: Гардарики, 2005.
8. Воронцов А.В., Громов И.А. История социологии. XIX – начало XX века. Часть I. Западная социология. Часть II. Русская социология. – М.: Владос, 2005.
9. Гидденс Э. Социология / При участии К. Бердсолл / Пер. с англ., изд. 2-е. – М., 2005.
10. Голосенко И.А., Козловский В.В. История русской социологии XIX-XX вв. – М.: Онега, 1995.
11. Горелов А.А. Социология. Учебник для вузов. – М.: ЭКСМО, 2006.
12. Гофман А.Б. Классическое и современное: Этюды по истории и теории социологии. – М.: Наука, 2003.
13. Гофман А. Б. Семь лекций по истории социологии. Учебное пособие для вузов. – 2-е исправ. изд. – М.: «Книжный дом «Университет», 1997.
14. Громов И., Мацкевич А., Семенов В. Западная теоретическая социология. – СПб.: «Ольга», 1996 (1997).
15. Даниленко О.А., Ковалева И.Д., Мусиездов А.А. История социологии: Учебн.-метод. пособ. / Под ред. И.Д. Ковалевой. – Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2004.
16. Дмитриев А.В., Здравомыслов А.Г. Социология конфликта. – М.: Аспект-Пресс, 1996.
17. Заславская Т.И. Современное российское общество: Социальный механизм трансформации: Учеб.пособие. – М.: Дело, 2004.
18. История социологии / Под общ.ред. А. Н. Елсукова, Г. Н. Соколовой, А. А. Грицанова, Т. Г. Румянцевой. – Минск: Вышэйшая школа, 1997.
19. История социологии в Западной Европе и США. Учебник для вузов / Редкол.: Г.В.Осипов (отв. ред.), Л.Г.Ионин, В.П. Култыгин; Ин-т соц.-полит. исслед. РАН. – М.: Издательская группа НОРМА–ИНФРАМ, 1999.
21. История теоретической социологии. В 4-х т. / Отв. ред. и сост. Ю.Н. Давыдов. – М.: Канон+, 1997.

22. Капитонов Э. А. Социология XX века: История и технологии: Учеб.пособ. – Ростов-н/Д: Феникс, 1996. – 512 с.
23. Култыгин В.П. Классическая социология. – М.: Наука, 2000.
24. Култыгин В.П. Современные зарубежные социологические концепции: Учебник / Под ред. Т.Н. Юдиной. – М.: Изд-во МГСУ «Союз», 2000.
25. Курбатов В.И. Современная западная социология: Аналитический обзор концепций. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001.
26. Масионис Дж. Социология. – 9-е изд. – СПб.: Питер, 2004.
27. Медушевский А.Н. История русской социологии: Учеб.пособие для вузов. – М.: Высш. шк., 1993. 10
28. Миллс Ч.Р. Социологическое воображение // Пер. с англ. О.А. Оберемко. Под общей редакцией и с предисловием Г.С. Батыгина. – М.: Издательский дом NOTA BENE, 2001.
29. Монсон П. Лодка на аллеях парка: Введение в социологию. Пер. с англ. – М.: «Весь Мир», 1995.
30. Нартов Н.А., Бельский В.Ю. Социология. Учебник для ВУЗов. – М.: ЮНИТИ, 2005.
31. Нетрадиционные методы преподавания социологии: Учеб.пособие под ред. И.Д.Ковалевой. – Харьков: Изд-во Харьковского университета, 2001.
32. Новикова С.С. Социология: история, основы, институционализация в России. – М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2000.
33. Общая социология: Учебное пособие/ Под общ. Ред. Проф. А. Г. Эфендиева. — М.: ИНФРА-М, 2004.
34. Ритцер Дж. Современные социологические теории. 5-е изд. – СПб.: Питер, 2002.
35. Тернер Дж. Структура социологической теории. – М.: Прогресс, 1985.
36. Фирсов Б.М. История советской социологии 1950–1980-х годов: Курс лекций. – СПб.: Изд-во Европ.ун-та в С.-Петербурге, 2001.
37. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности (Основные положения, исследование и применение). – СПб.: Питер Пресс, 1997.
38. Якуба Е.А. Социология. Учебное пособие для студентов. – Харьков: Издательство «Константа», 1996.
39. Giddens, Anthony. 2006. Sociology (5th edition), Polity, Cambridge.

Словники, енциклопедії, довідники

1. Аберкромби Н., Хилл С., Тернер Б.С. Социологический словарь. Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: Издательство «Экономика», 2004.
2. Большой толковый социологический словарь (Collins). В 2 т.: Пер. с англ. – М.: Вече, АСТ, 1999.
3. Большой энциклопедический словарь: философия, социология, религия, эзотеризм, политэкономия. – Минск: Минская фабрика цветной печати, 2002; "Издательство Михайлова В. А"., 2005.
4. Великие мыслители Запада / Пер. с англ. В.Федорина. – М.: КРОН-ПРЕСС,

1988. Дороговцев М.Ф. Социологи России и СНГ XIX – XX вв. Библиографический справочник. – М.: Эдиториал УРСС, 1998.

5. Социологический энциклопедический словарь. На русском, английском, немецком, французском и чешском языках. Редактор-координатор – академик РАН Г.В. Осипов. – Издательская группа ИНФРА М – НОРМА, 1998.

6. Социология: Краткий тематический словарь / Под общ.ред. Ю.Г. Волкова. – Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 2001.

7. Социология. Терминологический словарь / Ж. Ферреоль. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2003.

8. Социология: Энциклопедия / Сост. А.А. Грицанов, В.Л. Абушенко, Г.М. Евелькин, Г.Н. Соколова, О.В. Терещенко. – Мн.: Книжный Дом, 2003.

9. Outhwaite W. (ed.). The Blackwell Dictionary of Modern Social Thought (2nd ed.). Blackwell Publishing, 2006.

10. Calhoun, Craig (ed.). Dictionary of the Social Sciences.– Oxford University Press, 2002.

11. Scott, John & Marshall, Gordon (eds). A Dictionary of Sociology (3rd Ed.).Oxford University Press, 2005.

Першоджерела, хрестоматії

1. Американская социологическая мысль: Тексты / Сост. Е.И. Кравченко; Под ред. В.И. Добренкова. М.: Изд-во МГУ, 1994.

2. Андерсон Б. Воображаемые сообщества. Размышления об истоках и распространении национализма / пер с англ. В.Николаева. – М.: «Канон-пресс-Ц», «Кучково поле», 2001. 11

3. Антология русской классической социологии: [Тексты] / Под ред. Д.С. Клементьева, Л.Н. Панковой. М.: Изд-во МГУ, 1995.

4. Арон Р. Избранное: Введение в философию истории / Пер. с фр. – М.: ПЕР СЭ; СПб.: Университетская книга, 2000.

5. Балибар Э., Валлерстайн И. Раса, нация, класс. Двусмысленные идентичности. – М.: Логос, 2004.

6. Барт Р. Мифологии. – М.: «Академический Проект», 2008.

7. Бауман З. Индивидуализированное общество. – М.: Логос, 2005.

8. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества / Пер. с англ. – М.: Весь Мир, 2004.

9. Бауман З. Текущая современность / Пер. с англ. под ред. Ю.В.Асочакова. – СПб.: Питер, 2008.

10. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Пер. с англ. – М.: Academia, 1999.

11. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну. – М.: Прогресс-Традиция, 2000.

12. Бек У. Что такое глобализация? – М.: Прогресс-Традиция, 2001.

13. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. – М: «Academia-Центр», «Медиум», 1995.

15. Бодрийяр Ж. Общество потребления / Пер. с фр. – М.: Культурная революция, 2006.
16. Бурдьё П. Начала: Пер. с фр. – М.: Socio-Logos, 1994.
17. Бурдьё П. Социальное пространство: поля и практики. – СПб.: Алетейя, 2005.
18. Бурдьё П. Социология политики: Пер. с фр. – М.: Socio-Logos, 1993.
19. Валлерстайн И. Конец знакомого мира. Социология XXI века / Пер. англ. под ред. В.Л. Иноземцева. – М.: Логос, 2003.
20. Вебер М. Избранное. Образ общества. – М.: Юрист, 1994.
21. Вебер М. Избранные произведения. Пер. с нем. – М.: Прогресс, 1990.
22. Вишневский А.Г. Россия перед демографическим выбором: выступления и интервью. – М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2007.
23. Геллнер Э. Условия свободы. Гражданское общество и его исторические соперники. – М.: Ad Marginem, 2005.
24. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь. – М.: Издательство «Весь Мир», 2004.
25. Гидденс Э. Устроение общества: Очерк теории структуризации. – М.: Академический Проект, 2003.
26. Глобализация и идентичность: Хрестоматия / Сост. Т.С. Воропай. – Харьков: Эксклюзив, 2007.
27. Гоулднер А.У. Наступающий кризис западной социологии / Пер с англ.. – СПб.: Наука, 2003.
28. Гофман И. Анализ фреймов: эссе об организации повседневного опыта: Пер. с англ. / Под ред. Г.С. Батыгина и Л.А. Козловой; вступ. статья Г.С. Батыгина. – М.: Институт социологии РАН, 2003.
29. Гофман И. Представление себя другим в повседневной жизни / Пер. с англ. А.Д. Ковалева.- М.: Канон-Пресс-Ц, 2000.
30. Даль Р. О демократии / Пер. с англ. А.С. Богдановского; под ред. О.А. Алякринского. – М.: Аспект Пресс, 2000.
31. Дарендорф Р. Тропы из утопии. Работы по теории и истории социологии / Пер. с нем. Б.М. Скуратова, В.Л. Близнакова. – М.: Праксис, 2002.
32. Дюверже М. Политические партии. – М.: «Академический Проект», 2007.
33. Дюркгейм. Э. О разделении общественного труда. Метод социологии / Пер. с фр. и послесл. А. Б. Гофмана. – М., 1990 (1991).
34. Дюркгейм. Э. Самоубийство: социологический этюд / Пер. с франц. – М., 1994 (СПб.: Союз, 1998).
35. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. – М.: Канон, 1995. 12
36. Западноевропейская социология XIX века. О. Конт, Д. С. Милль, Г. Спенсер. Тексты / Междунар. ун-т бизнеса и упр.; Под общ.ред. проф. В. И. Добренькова. – М.: Изд. Междунар. ун-та бизнеса и упр., 1996.
37. Западноевропейская социология XIX – начала XX веков. Тексты: Учеб.пособ. для студентов вузов, обучающихся по направлению и спец.

- «Социология» / В. Вундт, Г. Тард, З. Фрейд, М. Вебер; Под общ. ред. В. И. Добренькова. – М.: Изд. Междунар. ун-та бизнеса и упр., 1997.
38. Зарубежная социология XX века: Хрестоматия. Тексты / Отв. ред. В.Г. Городяненко. – Днепропетровск: Издательство ДНУ, 2001. Заславская Т.И. Современное российское общество. Социальный механизм трансформации. – М., 2004.
39. Зиммель Г. Избранное. – М.: Юрист, 1996. – Т. 1, 2.
40. Зомбарт В. Буржуа. Евреи и хозяйственная жизнь / Пер. с нем. – М.: Айрис-пресс, 2004.
41. Ильин В. Социальное неравенство / Центр социологического образования Института социологии РАН. – М.: ИС РАН, 2000.
42. Иноземцев В.Л. На рубеже эпох. Экономические тенденции и их неэкономические следствия. – М.: Издательство «Экономика», 2003.
43. Ионин Л.Г. Социология в обществе знаний: от эпохи модерна к информационному обществу. – М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2007.
44. Кареев Н.И. Основы русской социологии. – СПб.: Издательство Ивана Лимбаха, 1996.
45. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / Пер. с англ. под науч. ред. О.И. Шкаратана. – М.: ГУ-ВШЭ, 2000.
46. Коллеж социологии 1937-1939. Тексты Ж. Батая, Р. Кайуа, Ж. Дютуи, Р. Гуасталла, П. Клоссовски, А. Кожева, М. Лейриса, А. Левицкого, Г. Майера, Ж. Полана, Д. де Ружмона, Ж.Валя и др. / Сост. Д. Олье; Под ред. В.Ю. Быстрова. – СПб.: Наука, 2004.
47. Контексты современности-II: Хрестоматия. 2-е изд., перераб и доп. / Сост. и ред. Ерофеев С.А. – Казань: Изд-во Казан.ун-та, 2001.
48. Леви-Стросс К. Структурная антропология. – М.: Наука, 1983. (М.: «Академический Проект», 2008).
49. Лейн Д. Подъем и упадок государственного социализма. Индустриальное общество и социалистическое государство / Пер. с англ. под ред. О.Н. Куценко. – К.: Ин-т социологии НАНУ; Харьков: Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина, 2006.
50. Лиотар Ж. -Ф. Состояние постмодерна / Пер. с фр. Н.А. Шматко - М.: Институт экспериментальной социологии. – СПб.: Алетейя, 1998.
51. Личностно-ориентированная социология. – М.: Академический Проект, 2004.
52. Луман Н. Власть. – М.: Праксис, 2001.
53. Луман Н. Реальность массмедиа / Пер с нем. А.Ю. Антоновского. – М.: Праксис, 2005.
54. Луман Н. Социальные системы. – СПб.: Наука, 2007.
55. Маклюэн М. Понимание медиа. – М.: Гиперборей; Кучково поле, 2007.
56. Манхейм К. Избранное: Социология культуры. – М.; СПб: Университетская книга, 2000.
57. Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд.

58. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. Одномерный человек: исследование идеологии развитого индустриального общества / Пер с англ., послесл., примеч. А.А. Юдина; сост., предисл. В.Ю.Кузнецова. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2003.
59. Маслоу Абрахам Г. Мотивация и личность / Пер. с англ. Татлыбаевой А.М. – СПб.: Евразия, 1999.
60. Мид М. Культура и мир детства. Избранные произведения / Пер. с англ. и коммент. Ю.А. Асеева; сост. и послесл. И.С. Кона. – М.: Наука, 1988.
61. Нации и национализм / Б.Андерсон, О. Бауэр, М. Хрох и др; Пер. с англ. и нем. Л.Е. Переяславцевой, М.С. Панина. М.Б. Гнездовского – М.: Праксис, 2002.
62. Немецкая социология / Отв. ред. Р.В. Шпакова. – СПб.: Наука, 2003. 13
63. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В.Л. Иноземцева. – М.: Academia, 1999.
64. Новая технократическая волна на Западе. – М.: Прогресс, 1986.
65. Парсонс Т. О социальных системах. – М.: Академический проект, 2002.
66. Парсонс Т. О структуре социального действия. – М.: Академический проект, 2002.
67. Парсонс Т. Система современных обществ / Пер. с англ. Л.А. Седова и А.Д. Ковалева. Под ред. М.С. Ковалевой. – М.: Аспект Пресс, 1997; 1998.
68. Полякова Н.Л. XX век в социологических теориях общества. – М.: Издательство «Логос», 2004.
69. Посткоммунистические трансформации: векторы, направления, содержание / Под ред. О.Д. Куценко. – Харьков: Изд. Центр ХНУ имени В.Н. Каразина, 2004.
70. Религия и общество: Хрестоматия по социологии религии / Сост. В.И. Гараджа, Е.Д. Руткевич. – М.: Аспект Пресс, 1996.
71. Сен А. Развитие как свобода. – М.: Новое издательство, 2004.
72. Современная западная социология: хрестоматия: учеб.пособие / авт.-сост. Г.Н. Соколова, Л.Г. Титаренко. – Минск: Тесей, 2008.
73. Сокурская Л.Г. Студенчество на пути к другому обществу: ценностный дискурс перехода. – Харьков: Изд-во Харьковского университета, 2006.
74. Сорокин П.А. Преступление и кара, подвиг и награда: социологический этюд об основных формах общественного поведения и морали. – М.: Астрель, 2006.
75. Сорокин П. А. Система социологии. – М.: Астрель, 2008.
76. Сорокин П. А. Социальная и культурная динамика. Исследование изменений в больших системах искусства, истины, этики, права и общественных отношений. – СПб.: Изд-во Русского христианского гуманитарного института, 2000.
77. Сорокин П. А. Социальная мобильность / Пер. с англ. М.В. Соколовой. – М.:Academia, LVS, 2005.
78. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество. – М.: Политиздат, 1992.

79. Социальные проблемы: конструктивистское прочтение: Хрестоматия / Сост. И.Г. Ясавеев. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 2007.
80. Социологическая мысль XIX века. Тексты. – Харьков: ХГУ, 1995.
81. Социология на пороге XXI века: Основные направления исследований / Под ред. С.И. Григорьева (Россия), Ж. Коэн-Хуттера (Швейцария). – 3-е изд., доп. и перераб. – М.: РУСАКИ, 1999.
82. Социология под вопросом. Социальные науки в постструктуралистской перспективе. Альманах Российско-французского центра социологии и философии Ин-та социологии РАН – М.: Праксис; Институт экспериментальной социологии, 2005.
83. Сумерки богов. – М.: Политиздат, 1990.
84. Теннис Ф. Общность и общество. основные понятия чистой социологии / Пер. с нем. Д.В. Скляднева. – СПб.: «Владимир Даль», 2002.
85. Теория общества. Сборник / пер. с англ. / Вступ. статья, сост. и общая ред. А.Ф. Филиппова. – М.: «КАНОН-пресс-Ц», «Кучково поле», 1999.
86. Токвиль Алексис де. Демократия в Америке. – М.: Прогресс, 1992.
87. Тощенко Ж.Т. Новые явления в общественном сознании и социальной практике. – СПб.: Изд-во СПбГУП, 2008.
88. Тоффлер Э. Метаморфозы власти: Пер. с англ. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2001. (М., 2004).
89. Тоффлер Э. Шок будущего: пер. с англ. – М.: АСТ; АСТ МОСКВА, 2008.
90. Уорд Л. Психические факторы цивилизации. – СПб.: Питер, 2002.
91. Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Пер с англ. Под ред. Е.Л. Вартановой. – М.: Аспект-Пресс, 2004.
92. Фрейд З. Психоанализ. Религия. Культура / Сост. и вступ. ст. А.М. Руткевича. – М.: Ренессанс, 1991. 14
93. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности: Пер. с англ. / Авт. вступ. ст. П.С. Гуревича. – М.: Республика, 1994.
94. Фромм Э. Бегство от свободы: Пер. с англ. / Общ.ред. и послесл. П.С. Гуревича. – М.: Прогресс, 1989.
95. Фромм Э. Душа человека. – М.: Республика, 1992.
96. Фромм Э. Иметь или быть? / Пер. с англ./ Общ.ред. и послесл. В.И. Добреньков. – 2-е изд., доп. – М.: Прогресс, 1990.
97. Фуко М. Интеллектуалы и власть: Избранные политические статьи, выступления и интервью / Пер. с фр. Б.М. Скуратова под общ.ред. В.П. Большакова. В 3 Ч. – М.: Праксис, 2002-2006.
98. Фукуяма Ф. Великий разрыв / Пер. с англ. под общ.ред. А.В. Александровой. – М.: ООО «Издательство АСТ»; ЗАО НПП «Ермак», 2004.
99. Хабермас Ю. Политические работы / Сост. А.В. Денежкина; пер. с нем. Б.М. Скуратова. – М.: Праксис, 2005.
100. Хабермас Ю. Философский дискурс о модерне. Двенадцать лекций / Пер. с нем. – М.: Издательство «Весь Мир», 2008.
101. Хантингтон С. Кто мы? Вызовы американской национальной идентичности. – М.: АСТ, Транзиткнига, 2004; (М.: АСТ:АСТ МОСКВА,

2008).

102. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / Пер. с англ. Т. Велимеева, Ю.Новикова. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2003.

103. Хрестоматия по общей социологии / Сост. В.П. Култыгин, А.Г. Кузнецов. – М.: Научная книга, 2004.

104. Человек и общество. Хрестоматия / Под ред. С.А. Макеева. – К.: Ин-т социологии НАН Украины, 1999.

105. Шампань П. Делать мнение: новая политическая игра: Пер. с фр. – М.: Socio-Logos, 1997.

106. Штомпка Т. Социология социальных изменений. М.: Аспект-Пресс, 1996.

107. Шютц А. Смысловая структура повседневного мира: очерки по феноменологической социологии. – М.: Институт Фонда «Общественное мнение», 2003.

108. Элиас Н. Общество индивидов / Пер. с нем. – М.: Праксис, 2001.

109. Элиас Н. О процессе цивилизации. Социогенетические и психогенетические исследования. В 2 Т. – М.; СПб.: Университетская книга, 2001.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Теоретичне випробування спрямоване на виявлення навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Відповідаючи на питання з екзамену, абітурієнт повинен показати вміння чітко, логічно й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, точно і повно відтворювати факти, прізвища, назви праць теоретиків, конкретні концепції та аналізувати їх, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, ілюструвати поняття відповідними прикладами, аргументувати свої висновки.

Оцінка фахового вступного випробування (за шкалою від 100 до 200 балів). Максимальна кількість балів, яку може отримати абітурієнт за результатами фахового екзамену, – 200 балів.

Мінімальна кількість балів для зарахування - 150.

Кількість балів за відповідь на кожне питання розподіляється таким чином:	1 питання	2 питання
Повнота, логічність і послідовність розкриття теми	10 балів	10 балів
Самостійність відповіді	10 балів	10 балів
Знання теоретичного матеріалу (з точними посиланнями на назви праць теоретиків, конкретні концепції), вміння аналізувати їх, виділяти причинно-наслідкові зв'язки	15 балів	15 балів
Аргументованість висновків, вміння відрізнити головне від другорядного	15 балів	15 бали
Усього	50 балів	50 балів

Голова фахової атестаційної комісії

Людмила СОКУРЯНСЬКА

Відповідальний секретар Приймальної комісії

Ольга АНОЩЕНКО